

v celém obsahu aneb aspoň obnosem, který se rovnal hodnotě 40.000 K v době splatnosti v Československu, což jest totožné, nebylo dovolání uznáno důvodným a nebylo mu vyhověno.

Čís. 2152.

Zákon o dělnickém úrazovém pojišťování ze dne 28. prosince 1887, čís. 1 ř. zák. na rok 1888.

Kdo zavázal se vlastníku (pachtýři) pískovny, že mu písek za určitou odměnu nakope, naloží a vyveze, není podnikatelem pískovny (§ 11 zákona), byť přibral si další pracovní síly.

Odepřela-li dělnická úrazová pojišťovna pojištěnci důchod, poněvadž úraz nebyl včas oznámen, jest podnikatel pro zanedbání povinnosti podle Šu 29 zákona pojištěnci práv z náhrady škody.

(Rozh. ze dne 9 ledna 1923, Rv I 912/22.)

Žalovaná firma spachtovala od velkostatku S. pískovnu k dobývání písku pro svou továrnu a ujednala s Antonínem P-em, že pro ni dobude a naloží několik vagonů písku za umluvenou cenu. Antonín P. přibral k dobývání písku Augustina K-a, jenž byl dne 6. února 1920 sesypavším se pískem a kamením usmrčen. Žalovaná firma nepřihlásila Augustina K-a k úrazovému pojištění aniž ohlásila jeho usmrcení úrazové pojišťovně. Vdova po Augustinu K-ovi a jeho 15letý syn domáhali se na žalované firmě placení měsíčního důchodu pro každého 150 Kč. Žalovaná namítla proti žalobě mimo jiné, že podnikatelem pískovny byl Antonín P. Procesní soud prve stoličce přiznal vdově měsíční důchod 66 Kč 66 h po čas jejího vdovství a synovi měsíčních 33 Kč 34 h až do doby, kdy bude s to, samostatně se živiti, oběma však nejdéle do 26. června 1930. Onu námitku žalované vyvrátil v důvodech: Z korespondence žalované s Antonínem P-em vyplývá, že žalovaná byla ve smluvním poměru s velkostatkem S. a že ona byla podnikatelem a P. byl jenom jejím technickým orgánem, který měl provést jenom práci, sestávající z nakopání a naložení písku, a k tomuto účelu vystavila mu žalovaná strana legitimaci, kterou se měl prokázat velkostatku, k němuž nebyl v žádném poměru, že jest on pověřen dobytím a odvezením písku z písečnicku a že dobývá písek pro žalovanou stranu jsoucí ve smluvním poměru s velkostatkem a nikoliv snad pro sebe neb někoho jiného, aby mu tudíž velkostatek dovolil práci v písečnicku. Kdyby bylo pravda, jak udává žalovaná strana, že P. byl sám podnikatelem vůči velkostatku, byl by obsah korespondence mezi nimi docela jiný. Žalovaná strana koupila by od něho tolik a tolik vagonů formovacího písku a nestarala by se o to, ze kterého písečnicku bude tento písek pocházeti, zdali z jeho vlastního nebo v S. neb některého jiného. Nevyjednávala by nic s velkostatkem a nečekala by, až se toto vyjednávání skončí, nýbrž ponechala by to jemu samému, aby si to vyjednal s velkostatkem, když by chtěl dodat písek právě z písečnicku v S., a nebylo by třeba, aby mu vydávala písemnou legitimaci, která mu měla zaručovati dovolení k práci v písečnicku. Ostatně doznaná okolnost, že žalovaná strana platila velkostatku za jeden vagon písku 30 až 35 K dokazuje sama o sobě, že žalovaná strana byla podnikatelem, že koupila od velkostatku písek na mí-

stě v písečnicku s tím, že si jej dá sama zde nakopati vlastními silami a z písečnicku oživěti a že P., který byl zjednán k dobytí písku byl vůči ní jenom v poměru námezdním. Žalovaná strana jednala jenom s Antoniem P-em, nikoliv také s K-em a zjedнала jenom P-a k dobývání písku, a P. sám o své újmě přijednal si k této práci K-a. K tomu byl úplně oprávněn, neb jest dokázáno výpověďmi svědků, že žalovaná strana psala P-ovi dopisem ze dne 13. listopadu 1919, zdali by tam nebyli na dobývání písku jiní lidé, a tím jej zmocnila, aby si k této práci přibral pracovní síly. Ostatně žalovaná strana musila si býti vědoma, že takovou práci dobývání písku a nakládání nezastane jeden člověk. Poměr mezi P-em a K-em dlužno posuzovati jako smlouvu společenskou ve smyslu Šu 1175 obč. zák., kterou P. a K. spojili svou činnost k docílení společného zisku, totiž akkordní mzdy 300 K za dobytí a naložení jednoho vagonu písku. Tento poměr mezi K-em a P-em nemá však vlivu na poměr mezi P-em a žalovanou stranou, a zejména nevylučuje, že žalovaná strana byla podnikatelem písečnicku. Žalovaná strana jako podnikatel písečnicku byla povinna učiniti vše, co předpisuje ministerské nařízení ze dne 29. května 1908 čís. 116 ř. zák. Zejména měla žalovaná strana povinnost buď sama nebo nějakou osobou k tomu ustanovenou písečnick každodenně před každým zahájením práce a podle potřeby i častěji prohlédnouti a ihned učiniti potřebná opatření, kdyby hrozilo nebezpečí sesypání, aby se tomu zabránilo, a po případě zastaviti práci na ohrožených místech (§ 54). Žalovaná strana toho však neučinila, neb jest nesporno, že ani jednou písečnick neprohlédla.

Vzav pak v dalším za prokázáno spoluzavinění Augustina K-a a uznav na ručení žalované do polovice, uvedl soud své stolice dále v důvodech: Další vina žalované strany záleží v tom, že se nepostarala o úrazové pojištění K-a. K. byl podle Šu 1 odstavec prvý úrazového zákona pojištěn proti následkům úrazu, které by se staly při práci, a to po samém zákonu. Žalovaná strana byla podle Šu 11 tohoto zákona podnikatelem, jelikož písečnick se provozoval na její účet (žalovaná strana platila za vagon písku 30 až 35 K velkostatku a 300 K akkordní mzdy za dobytí a naložení) a byla podle Šu 18 úrazového zákona povinna oznámiti podnik v písečnicku úrazové pojišťovně a usmrcení K-ovo měla podle § 29 cit. zák. oznámiti politickému úřadu své stolice v pěti dnech po úrazu. Žalovaná strana tak neučinila. Následkem toho nebyla pozůstalým vyměřena žádná náhrada. Žalovaná strana musila by nésti škodu, vzniklou žalobcům z tohoto opomenutí, a to přirozeně škodu celou, i kdyby K. zavinil svůj úraz výhradně sám, neboť vina pojištěného nemá na úrazový důchod žádného vlivu, úrazová pojišťovna platila by žalobcům plný úrazový důchod, ať K. zavinil svou smrt vlastní neopatrností, výhradně nebo částečně, a žalovaná strana byla by práva žalobcům ze ztráty úrazového důchodu, nastalé tím, že opomenula realizovati úrazové pojištění K-ovo. Ale i na žalobce padá v tomto směru částečná vina, poněvadž bylo jejich věcí, by podle Šu 34 úrazového zákona ohlásili své nároky pojišťovně před vypršením jednoho roku po nastalém úrazu; žalobci toho však neučinili a tak pozbyli svých nároků. Nesou také vinu na tom, že se jim nedostalo úrazového důchodu. Vzhledem k tomu trvá soud na tom, že vina, na které se zakládá závazek k náhradě škody, jest ve smyslu

Šu 1304 obč. zák. dělena, a že na žalovanou stranu připadá jedna polovice zavinění. Žalovaná strana je povinna k náhradě škody podle §§ 1293, 1295, 1323, 1324, 1327 obč. zák., a to jednou polovicí. Rozsah této náhrady, pokud se jí domáhají žalobci, jest dán §§ 91 a 141 obč. zák. Soud běře na základě posudku soudního znalce za prokázáno, že Augustin K., nar. 26. června 1863, pravděpodobně by dožil 70 roků svého věku a že by byl schopen pracovati do dokonaného 67. roku, tedy do 26. června 1930, tak intenzivně, že by mohl z výtěžku práce živiti žalobce; po této hranici by jeho výkonnost poklesla, takže by stačila jenom k výživě jeho vlastní osoby. Soud běře na základě výpovědi svědků za dokázáno, že K. vydělával v kampani 15 až 20 K denně, u rolníků 5 až 10 K denně a k tomu stravu, a od obce 25 K denně beze stravy, a že jeho průměrný denní výdělek činil 16 K beze stravy za 1 pracovní den, tudíž ročně (300 pracovních dnů), 4.800 Kč. Z těch potřeboval K. pro svou osobu polovičku a druhou polovici dával ženě a synovi, a to ženě $\frac{2}{3}$ 1600 K a synovi $\frac{1}{3}$ 800 K. Tyto důchody ztratili žalobcové následkem smrti svého živitele, a poněvadž žalovaná strana nese jenom poloviční vinu na této ztrátě, jest povinna platiti jenom polovici těchto částek, tedy žalobkyni K-ové ročně 800 K (66 K 66 h měsíčně) a nezl. Jaroslavu K-ovi 400 K ročně (33 K 34 h měsíčně). Bylo proto v tomto směru vyhověti žalobní prosbě. Povinnost k placení těchto důchodů počíná dnem 6. února 1920 a končí nejpozději 26. června 1930, ale po případě podle ustanovení §§ 91 a 141 obč. zák. i dříve, totiž případným opětovným provdáním se žalobkyně a nabytím schopnosti k samostatné výživě nezl. Jaroslavem K-em. O d v o l a c í s o u d k odvolání žalované uznal žalující povinnou zaplatiti Jaroslavu K-ovi pouze 168 Kč, ohledně Anny K-ové odvolání vůbec nevyhověl. D ů v o d y: Jediná námitka žalované. ku které s hlediska věcného jest přihlížeti, poněvadž jest pro rozhodnutí sporu významnou, jest, že prý první soud v základě zjištění nedospěl ke skutkovému závěru, k němuž měl dospěti, totiž že Antonín P. dobývání písku provozoval na svůj účet, že byl tedy podnikatelem a že jemu náleželo učiniti potřebná opatření, zejména také ohlásiti usmrčeného Augustina K-a k úrazové pojišťovně a ohlásiti jeho úraz. Leč tuto námitku, z níž žalovaná dovozuje nedostatek pasivní legitimace k žalobě, podrobně a případně vyvrátil již první soud, a lze odkázati odvolatelku na jeho rozhodovací důvody, jež odpovídají plně věci i zákonu. Co se pak týče ostatních námitek, jest uvést toto: Jde tu o podnik pojištěním povinný po rozumu Šu 1 zákona ze dne 28. prosince 1887, čís. 1 z roku 1888 (§ 1 min. nař. ze dne 3. dubna 1888 čís. 35 ř. zák. příl. A). Jest tu tedy užití tohoto zákona. Z toho plyne jednak, že usmrčený Augustin K. a s ním jeho pozůstalí měli nárok na úrazový důchod, nehledě k tomu, zda byl usmrčený u dělnického úrazového pojišťovacího ústavu ohlášen čili nic, a bez ohledu na to, zda došlo k úrazu náhodou, či zaviněním podnikatele, usmrčeného samotného neb osoby třetí. Neboť jako dělník, zaměstnaný v podniku pojištěním povinném nabyt Augustin K. nároku na úrazový důchod a nabyli nároku toho jeho pozůstalí již dle zákona a zákon poskytuje důchod, ať již došlo k úrazu z jakékoli příčiny. Nárok zanikne toliko tehdy, neoznámil-li podnikatel úraz dle Šu 29 cit. zák. a v době tam naznačené úrazovně. Z toho, že tu jde o podnik pojištěním

povinný plyne dále, že lze pojištěnci a jeho pozůstalým uplatňovati vůči podnikateli náhradu z úrazu jen tehdy, přivodila-li úraz některá z osob uvedených v §u 45 odstavec první a druhý cit. zák. úmyslně, a nikoliv hrubým zaviněním, jak se mylně strany domnívají. Nemohou tedy žalobci opíratí svůj nárok žalobní o okolnost, že žalovaná opomenula náležitě v lomu dohlížeti a učiniti veškerá opatření ve smyslu §u 6 min. nař. ze dne 29. května 1908 čís. 116 ř. zák., nýbrž jen o to, že žalovaná opomenula ohlásiti včas úraz Augustina K-a a že tím zavinila, že žalobci pozbyli práva na úrazový důchod dle shora citovaného zákona jim zajištěný. Tím určena jest také míra žalobního nároku. Žalobci mohou se právem domáhati jen toho, oč byli opomenutím žalované strany zkráceni, tedy částky, rovnající se úrazovému důchodu, který by jim byl příslušel, kdyby býval úraz včas ohlášen. Dle §u 7 cit. zák. činí tento důchod pro vdovu až do jejího úmrtí nebo opětného provdání 20%, pro dítě až do dovršeného 15. roku věku 15% ročního pracovního výdělku usmrčeného (§ 6 cit. zák.). Dle bezvadného zjištění prvního soudu činil průměrný roční pracovní výdělek usmrčeného Augustina K-a, čítaje 300 pracovních dnů 4800 Kč. Úrazový důchod činil by tedy pro Annu K-ovou 960 Kč ročně (měsíčně 80 Kč) a to až do jejího úmrtí anebo dřívějšího provdání se. Přiznal-li jí tedy první soud toliko 66 Kč 66 h měsíčně po dobu jejího vdovství, nejdéle však jenom do 26. června 1930, nemůže se pokládati žalovaná za stíženou. Pro nezletilého Jaroslava K-a činí dle uvedeného důchod ročně 720 Kč, měsíčně 60 Kč. Ježto nezl. Jaroslav K. se narodil dne 30. dubna 1905, dovršil dne 30. dubna 1920 15. rok svého věku. Náleží mu tedy důchod ten jen pro dobu od 6. února 1920 až do 30. dubna 1920, tedy za 2 měsíce a 24 dnů. To činí celkem 168 Kč a bylo mu přiznati toliko tuto částku a napadený rozsudek v tomto směru změnit. Na věci nemění ničeho okolnost, že i poškozený, po případě jeho pozůstalí mají úraz úrazovně oznámiti, neboť neukládá § 36 cit. zák. jim to za povinnost a nemohl jim to za povinnost uložit, poněvadž v mnohých případech poškozený následkem úrazu nebude ani s to, by takové oznámení učinil.

N e j v y š š í s o u d vyhověl dovolání žalované potud, že přiznal Anně K-ové od 6. února 1920 po dobu jejího vdovství, nejdéle však do 26. června 1930 měsíčně 40 Kč, nezl. Jaroslavu K-ovi pak celkem 84 Kč.

D ů v o d y:

Dovolatelka, uplatňujíc důvod nesprávného právního posouzení věci, trvá na názoru, že Antonín P. provozoval dobývání písku na svůj účet, že byl tedy podnikatelem on a nikoli žalovaná firma, která u něho písek jen objednala. V tomto ohledu dovedl již první soud na základě předložené korespondence správně, že za podnikatelku ve smyslu §u 11 zák. o úr. poj. nutno pokládati žalovanou firmu, poněvadž pískovnu, v níž se úraz přihodil, od velkostatku v S. za účelem dobývání písku najala a v ní písek pro svou potřebu kopati dala a to před válkou svými lidmi a v roce 1920 Antonínem P-em, s nímž umluvila, že jí písek za určitou cenu nakope, naloží a odešle. Byl tedy písek v této pískovně dobýván na účet žalované, nikoli Antonína P-a, jenž písek dobýval jménem je-

jím a pro ni, jako její pověřence, jak vyplývá z potvrzení žalované ze dne 20. prosince 1919. Tím, že si Antonín P. k této práci přibral Augustina K-a a že se s ním o výdělek dělil, nestal se ještě podnikatelem, ani řídícím podniku ve smyslu §u 29 téhož zákona, nýbrž zůstal dělníkem podléhajícím zároveň s Augustinem K-em úrazovému pojištění. Nezáleží také na tom, že žalovaná o existenci Augustina K-a nevěděla, poněvadž, jak soud procesní na základě provedených důkazů správně dovodil, žalovaná mohla předpokládati a také předpokládala, že Antonín P. sám převzaté práce nezastane. Byla tedy žalovaná jako podnikatelka povinna úraz podle §u 29 cit. zák. ohlásiti. Tvrzení, že se o úrazu dověděla teprve po uplynutí lhůty v §u 29 nov. zn. uvedené, a že ani úraz v předepsané lhůtě ohlásiti nemohla, jest nové, v řízení před prvou stolicí nepřednesené a nelze tedy k němu podle §§ 482 a 504 c. ř. s. přihlížeti, nehledě ani k tomu, že žalovaná úraz neohlásila ani, když tak učiniti mohla. Ohlášení úrazu podnikatelem jest ustanovením §u 29 úr. zák. předepsáno v zájmu a k ochraně práv pojištěného. Neohlášení úrazu mělo za následek, že úrazová pojišťovna žádného šetření předsevzítí nemohla a náhrady poškozeným nevyměřila. Jest tedy toto opomenutí, zaviněné žalovanou firmou v příčinné souvislosti se škodou pro žalobce vzešlou, z čehož vyplývá povinnost žalované k náhradě škody. V tomto směru byla tedy věc nižšími stolicemi správně posouzena a dovolání není odůvodněno. Dovolatelka poukazuje též k tomu, že žalobci sami svou škodu zavinili tím, že svého nároku neohlásili ve lhůtě §u 34 téhož zák. pojišťovně. V tomto směru vyslovil soud procesní, že pro toto opomenutí též na žalobce částečně padá vina, že se jim nedostalo úrazového důchodu, a uznal, že jest každá strana ve smyslu §u 1304 obč. zák. vinnou z polovice a přisoudil proto žalobcům pouze jednu polovici zjištěné škody. Tento výrok prvního soudu, jímž jest vysloveno, že nárok žalobců jest jen polovicí po právu, nebyl vzat žalobci v odpor a žalobcem, spokojivším se s tímto výrokem, nemůže býti tedy přisouzeno více než polovice zjištěné škody. Odvolací soud zjistil, na rozdíl od soudu procesního, že by úrazová renta Anny K-ové činila ročně 960 K, měsíčně 80 Kč, a že by nezl. Jaroslavu K-ovi příslušela renta 60 Kč měsíčně za 2 měsíce a 24 dnu úhrnem jen 168 Kč. Měl tedy důsledkem toho přiznati žalobcům, vzhledem k jejich poloviční vině, jen polovici těchto obnosů. Poněvadž výše náhrady zjištěná odvolacím soudem napadena není a též doba, do které byla renta Anně K-ové přisouzena, zustala nedotčena, byl rozsudek druhé stolice změněn v ten smysl, že se žalobcům přisuzuje pouze polovice škody soudem odvolacím zjištěné a že se v ostatním nárok žalobní zamítá.

Čís. 2153.

S polskou vládou nebyla dosud uzavřena dohoda o vzájemném vykonávání exekučních titulů, jež vyneseny byly soudy druhého státu v území bývalé plebiscitním.

(Rozh. ze dne 9. ledna 1923, R II 305 20.)